

Beboerne efter den bestaaende Lovgivning nu have, maa man ogsaa see hen til denne Græsningens overordentlige Vigtighed for Beboerne. Denne Græsning have de været i lovlig Besiddelse af i en Række af Aar, de have der efter indrettet hele deres Bedrift, hele deres Leve-maade; tager man den nu paa eengang fra dem, ville de paa ingen Maade kunne bære dette Tab. Jeg anseer det Tab, Lodsbeierne derved ville lide, for saa stort, at jeg virkelig vilde have stor Betænkning ved at stemme for en Lov om Træplantning, som berøvede disse Folk deres Græsningsret, ja, jeg har, efterat Udvalget havde skrevet sin Betænkning, fra en meget sagkyndig Mand faaet Dplysninger, der endog tyde paa, at det næsten er ligesaa galt, naar de ikke maae bruge Græsningen uden til tværede Kreaturer. Denne Mand, der virkelig er meget indsigtsfuld i dette Forhold, siger: Det er ganske vist, at hvad enten vi lade dem græsse deres tværede Kreaturer, eller vi lade dem græsse deres løse, men vogtede Kreaturer, vil der afstedkommes mere eller mindre Ufred i Klitterne, men denne Ufred vil ikke paa nogen Maade staae i Forhold til den Skade, Beboerne vil lide, naar de ikke faae Lov til at benytte Sletterne til Græsning. Vil man følge den Fremgangsmaade, som idetmindste i Begyndelsen vil blive fulgt, og som jeg anseer for den rigtige, at man tager en samlet Klitstrækning, beplanter den og der ansætter en Planteur, saa er der jo dog ikke saa Lidet til at sørge for Freden i Plantagerne; thi der er jo en Mand stadig tilstede og Kreaturerne staae tværede, eller ogsaa, hvis man vil udvide det og lade Gierne beholde deres gamle Net, saa blive de jo bevogtede, og det er muligt, at der endog afstedkommes mindre Skade ved vogtede end ved tværede Kreaturer, fordi ved de førstnævnte er der jo ogsaa en Person tilstede, medens dette derimod ikke er Tilfældet med de Sidstnævnte. Den Mand, som jeg paadæraabte mig her i dette Tilfælde, har udtalt sig saa stærkt om det Ruinerende for Mange i Regjeringens Forslag, at jeg for mit Vedkommende finder Anledning til til 3die Behandling at stille et Forslag, som gaaer ud paa, at al Indskrænkning i den tidligere Græsningsret falder bort.

Monrad. Ja, der er her vel kun Tale om de exproprierede Strækninger. Hvis det skulde være Tilfældet, at man vilde expropriere Klitstrækningerne for at beplante dem med Træer og saa alligevel bortgive Græsningsretten paa de Strækninger, hvor man plantede, saa . . . (E. N. H. Hansen: Nei, det er der slet ikke Tale om!). Ja, saaledes maatte man forstaae den sidste ærede Taler. Paa de Strækninger, vi expropriere, mener jeg, at ingen Anden maa have Lov til at komme uden vedkommende Giers Samtykke, og det forekom mig derfor ikke nødvendigt at tage nogen Bestemmelse i saa Henseende. Hvis det skulde være nødvendigt for at danne samlede Dele ogsaa at expropriere de Strækninger, hvorom der her er Tale, er det en Selvsølge, at vedkommende Giere tabe Brugsretten af disse Strækninger, naar de blive exproprierede. Jeg kan ikke antage Andet, end at Thinget vil stemme imod det 1ste Forslag, der er stillet af Udvalget. Jeg antager det for givet, at man ikke kan Andet end ogsaa her gjøre den Anskuelse gjældende, som vi allerede i saa mange andre Henseender have fulgt, den nemlig, at Amterne skulle deeltage i Omkostningerne. Det gjælder ikke her om en hurtig eller langsom Fremgangsmaade, men derimod om, at sikkre sig en forstandig Fremgangsmaade, og det er denne, som vi netop troe at sikkre os, naar Amterne drages ind med i, og naar Amtsraadet's Samtykke udkræves til disse Foranstaltninger. Det vil ikke være muligt for Regjeringen at kunne have en saa kyndig og sikker Bedømmelse som et Amtsraad, hvori der sidde Mand, som kunne komme hen paa selve Steberne og undersøge og see, hvorledes det staaer sig. Fordi en Mand enten kommer i en skjæv eller i en lige Stilling til Amtsraadet, derfor skulle vi virkelig ikke foretage Forandringer i Principerne for Lovgivningen. Jeg troer, at denne Mand, som der er talt om, er i sin rette Stilling, naar han kommer som en Sagkyndig, der meddeler Dplysninger, og Amtsraadet bliver det, hvis Samtykke er nødvendigt for at gennemføre disse Foranstaltninger. Det er gennem den Indflydelse, han ved sin Sagkundskab kan erhverve sig, at han kommer til at indtage sin rette Stilling. Jeg